

Hodnocení bakalářské práce **Komparace Chodského slovníku Jindřicha Jindřicha a Dialektického slovníku chodského J.F. Hrušky z hlediska lexémů označujících oblečení**

Zdeňka Heinrichová

V bakalářské práci je srovnávána nářeční slovní zásoba Dialektického slovníku chodského Jana Františka Hrušky, Chodského slovníku Jindřicha Jindřicha, SSJČ a Českého jazykového atlasu. V souladu se zadáním práce se autorka pokusila také vlastním výzkumem (respektive sondou) ověřit výskyt nářečních lexémů v současných projevech několika vybraných mluvčích. Srovnávání je omezeno na tematický okruh lexémů označujících oblečení.

Základní problém zpracování je naznačen již úvodem – autorka nedokázala jasně vymezit cíl své práce a hlavně jednoznačně stanovit kritéria srovnání. Spokojila se s nejasným konstatováním, že cílem práce je porovnání uvedených slovníků a zachycení a popis jevů, které nepatří do spisovné češtiny.

Práce ukazuje, že jediným kritériem srovnávání byl výskyt lexému. To je podle mého názoru i v bakalářské práci málo. Stejně tak není zřejmé, jakou metodu pro zpracování autorka zvolila. Konstatuje jen, že shrne poznatky odborné literatury, následně porovná výskyt lexémů ve zvolených slovnících a pak srovnání doplní materiálem získaným vlastním sběrem.

V teoretické části práce reprodukuje poznatky z odborné literatury. Podle mého názoru autorka nedokázala rozlišit, nakolik jsou pro zpracovávané téma podstatné. Za nadbytečné považují např. citace definic národního jazyka, vymezení dialektologie a především nesoustavný popis jazykových prostředků jihozápadočeské nářeční podskupiny a západočeské varianty dialektu. Za nezdařilou považují kapitolu Chodsko – právě v této kapitole by autorka měla vysvětlit podstatné rysy, a to především jazykové, které tuto oblast charakterizují. Autorka však nedokázala odlišit podstatné poznatky od nepodstatných, informace utřídit a kriticky vyhodnotit jejich důležitost ve vztahu k tématu své práce.

Kritické zhodnocení uváděných poznatků postrádám také v kapitole nazvané Charakteristika dialektického slovníku chodského a Chodského slovníku, kterou je uvedena tzv. Praktická část práce. Obsah této kapitoly nelze považovat za fundovanou charakteristiku pramenů odborné práce (viz Shrnutí charakteristiky obou tisků na str. 23, kterým je kapitola uzavřena).

Těžiště práce je v 8. kapitole (Komparace didaktického slovníku chodského a Chodského slovníku). V té jsou postupně předloženy úplná excerpce obou sledovaných slovníků, shrnutí komparace do tabulky (v tabulce jsou uvedeny všechny excerpované lexémy, srovnání spočívá v porovnávání shody jejich výskytu v obou slovnících), výskyt zjištěných nářečních lexémů v SSJČ a v Českém jazykovém atlasu. Autorka touto kapitolou doložila jak klady, tak zápory své práce. Za klad lze považovat pečlivost a úplnost pořízené excerpce. Za nedostatek to, že se srovnání omezuje jen na konstatování míry shody výskytu. Závěry, které jsou uvedeny, jsou pak nutně zjednodušené a povrchní (viz např. na str. 60).

Vlastní sběr materiálu autorka zpracovává v 9. a v 10. kapitole. Ani tuto část nepovažují za zdařilou. Nadbytečně jsou uváděny zásady přepisu získané nahrávky, uvedena je i ukázka přepsaného rozhovoru, a to i přesto, že celý přepis je zařazen jako příloha. Není provedena fundovaná analýza dialektických lexikálních prostředků zjištěných ve všech pořízených nahrávkách a samozřejmě pak

nejsou ani vyvozeny odpovídající závěry. Autorka svou sondou jen potvrzuje, že lze v současné mluvě obyvatel Chodska nalézt dialektismy (ovšem omezeně – z uvedených informací můžeme odvodit, že zjistila dva dialektické lexémy). Domnívám se, že i v této části se projevila nejasnost cíle a metody práce. Podle mého názoru je diskutabilní, zda rozhovor, který navíc není veden odpovídajícím způsobem, byl vhodně zvolenou metodou sběru lexikálního materiálu.

V závěrečné kapitole autorka shrnuje postup i výsledky své práce, kromě již uvedených zjištění o rozdílném počtu nářečních lexémů ve slovnících konstatuje, že v projevech mluvčích na Chodsku nebyl zaznamenán mezigenerační rozdíl v užívání dialektismů. To je ovšem prací nedoložené a odvážné tvrzení.

Práce je doplněna seznamem literatury, seznamem zkratk, seznamem zdrojů, seznamem obrázků a tabulek. Autorka nerozlišuje literaturu a pramen, problematické je zařazení některých zkratk (f. = fěrtuch, prgn. = pregnantně, n. t. = nebo též, ZH = jméno autorky práce).

Mám řadu dílčích výhrad. Autorka nesprávně hodnotí některé jazykové prostředky: koncovku přídavných jmen přivlastňovacích (str. 14 - *tatínkovo*), hláskoslovný vývoj v příponě –*ojc* (str. 14 – *Dvořákojc*), změny zájmen osobních (str. 14 – *mě/mi, ti/tě*), krácení kmenové hlásky (str. 15 – *lezt*), vývoj *i* v *ej* (str. 16 – *citit*), k nářečním jevům hláskoslovným zařazuje odpadání hlásky *j* (str. 15 – *sou*).

K nedostatkům patří nesprávné stylizace a nesprávné užití některých slov. Příkladem je název 4. kapitoly – Jihozápadočeské nářečí *po rovinách* (str. 13), *spektrum* slovníků je velmi široké (str. 7), *mimo samotného porovnávání* slovníků (str. 6), tento jev používají hlavně *pokročilejší generace* (str. 17), při sledování *mé* práce jsem zjistila (str. 20), v obou *kooperovaných* slovnících (str. 21), slovník *vyšel* zejména ve spolupráci s J. Kotalem (str. 22), kapitola z *praktického hlediska* bude nejobsáhlejší (str. 24), je *šance*, že se nářečí uchová (str. 64). Ojedinelé chyby nacházíme v interpunkci (str. 11, str. 63, str. 65).

Při obhajobě je třeba vysvětlit výše uvedené chyby hodnocení jazykových prostředků a odpovědět na otázky: Co autorka chtěla srovnáváním slovníků zjistit? Jaké si stanovila hypotézy?

Závěr. Předložená bakalářská práce v zásadě splnila zadání. I když autorka neprokázala schopnost provést hlubší analýzu shromážděného jazykového materiálu a vyvodit pak odpovídající závěry, je třeba ocenit pracnost a pečlivost provedené excerptce a samostatnost zpracování. Proto i přes uvedené zásadní výhrady doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení **d o b ř e**.

V Plzni 26. 5. 2017

PhDr. Eva Pasáčková, CSc.

oponentka